

Poruka povodom Svjetskog dana lutkarstva UNIMA 2018.

Napisala : Werewere-Liking Gnepo

Iskiparena glava
Naslikana figura
Je li to čovjek
Je li to životinja
Ili čak biljka,
Sačinjena od korijenja ili mrtvog lišća
Je li to mineral
Oblikovan izravno iz mase kamenja
Ili od gline otežane metalima
Ili je tek pjena ili krpa...

Je li ili predstavlja li ljubljenoga
Pretka ili Duha zaštitnika
No mogla bi biti zavjetni kip
Maska ili igračka
U lutku je pretvara
animacija:
Nosimo masku ili ljuljamo bebu
Pokrećemo marionetu
Animiramo lutku...

To može biti štap
Kišobran, ruka ili noga
Ako ih možemo animirati
Stvoriti privid da posjeduju život,
Osobnost, narav,
Plan, cilj, vlastitu sudbinu
Život kojim žive kao i sva druga bića
Život vezan za njihova animatora, za njihova Tvorca:
Dijalektički život, ponekad ganutljiv,
Češće komičan i fantastičan...

Ne možemo promišljati lutke
A ne promišljati o stvaranju općenito
I o stvaranju života naročito
Posebno, o stvaranju živih bića
Naoko nezavisnih
Ali čija zavisnost ili međuzavisnost
često nadilazi puku Animaciju
Te prerasta u čistu Manipulaciju...

Ne možemo promišljati Tvorca
I onu vrstu podrugljivosti
Koja pobuđuje pitanja što nam ne daju mira
A izbjeći drugu vrstu podrugljivosti:
Očiju djeteta u svakome od nas
I u svakome tko se zatekne u našoj publici,
To nam pomaže da uteknemo
Očaju i bespomoćnosti
Dok se suočavamo s neprestanim širenjem
Nesnošljivosti i nasilnosti.

Treba nam taj pogled dječjih očiju
Da povjerujemo u te animirane likove
Te "Ndjundju" ili te "Kakamu"
Te "Sogos Ba i njihove Sogos Denw"
Katkad tako ljupke i privlačne
Često tako čudne i zastrašujuće
Koji užasavaju i oduševljavaju
Redom, nije važno
Ali koji u potpunosti zaokupljaju
Svu našu pažnju i spremnost
Da povjerujemo u magiju i sve njene mogućnosti
Za Promjenu svijeta i svih njegovih običaja

I prihvaćamo te lutke,
Slušamo ih tiho
Divimo se njihovim licima i njihovim ustima
Kakve čudesne imitacije i reprezentacije
Naših društvenih Ginjola:
Političara, pobožnika,
Muškaraca i Žena
Glasova Moći i Biznisa
Sve pravi mafiozi
Tako užasno izopačeni
Suze nam naviru dok gledamo kako lutke razotkrivaju baš sve
Bez cenzure ili bombi

Pa i ovdje, kod kuće, u Africi,
One jesu, one sačinjavaju „lude“
One imaju vlastitu moć
Moć bića, moć bivanja
One su dar, ostavština
One su znanje
Od naraštaja do naraštaja
One su inicijacija
Prije zaigranosti
One su umjetnost epskih vremena
Gdje govor je pod strogom prismotrom
Odsada su nužni štitovi
Za obranu „udovica i siročadi“
Tih poticaja izumitelja i stvaratelja...

One nude slobodu težnje
K onim neistraženim svemirima
Gdje se tehnike izrade
A posebno tehnike animacije
Natječu
U okvirima globalnih manipulacija
(Kako genetičkih tako i tehnoloških)
Te izvlače svoj dio tržišta
Kao mjesto časti i počasti
Po mjeri svojih zasluga
Lutke Afrike
Dok stupaju na javnu pozornicu
Otkrivaju svoju atipičnu priču
Sačinjenu od ljepote i tajnovitosti
Od snova i čudesa
Kao naslijeđe za neprekinutost
čistog djetinjstva
u imaginaciji čovječanstva

A, povodom ove svjetske proslave lutkarske umjetnosti 2018.
Posebno sam ponosna i sretna što sam odabrana
Kao nositeljica poruke što je šalje *Union Internationale de la Marionnette*
U čast ove umjetničke forme još
Otkriva svu raskoš ljudskog naslijeđa
Cvijetu savjesti cijelog čovječanstva.
I molim sve što su mi povjeroili tu plemenitu misiju
Da, ovdje, prime svu moju zahvalnost i poštovanje.

Werewere-Liking Gnepo

multidisciplinarna umjetnica

Werewere-Liking Gnepo rođena je kao Eddy-Njock 1. svibnja 1950. u Bondéu u Kamerunu. Od 1978. živi u Obali Bjelokosti. Ova multidisciplinarna bjelokošćansko-kamerunska umjetnica objavila je tridesetak knjiga, od romana do dramskih tekstova, priča, eseja, umjetničkih monografija i poezije. Slikanjem se počela baviti 1968. te je održala brojne izložbe diljem svijeta. Ona je i dramaturginja, inovativna lutkarica i redateljica brojnih predstava, primjera totalnog teatra, koje su prepoznate kao afričke opere, a za neke od tih predstava organizirane su i svjetske turneje; također je kazališna i filmska glumica te reperica...

Bavila se istraživačkim radom na području tradicionalne pedagogije na Sveučilištu u Abidjanu (LENA) između 1979. i 1985.; sudjelovala je u „revoluciji“ u ritualnom teatru te osnovala umjetničku družinu *Ki-Yi Mbock*. Osmislila je program edukacije nadahnut afričkim inicijacijskim obredima; u sklopu tog programa, njen je zadatak da „budi zvijezde“. Ta joj je uloga omogućila da pruži podršku stotinama mladih u teškim okolnostima i pomogne im da se reintegriraju u društvo kao lideri; zbog toga je 2000. dobila nagradu „Heroji grada“ koju dodjeljuje Zaklada nizozemskog princa Clausa. Osnovala je Panafričku zakladu za edukaciju mladih na području kulturnog stvaralaštva i razvoja *Ki-Yi* 2001. g., a i danas sudjeluje u radu te zaklade. Dobitnica je nekoliko nagrada, uključujući francusku nagradu Arletty, belgijsku nagradu René Praïle i nagradu Fonlon Nichols koju dodjeljuje Sveučilište u Alberti. Nositeljica je francuskog odličja Vitez reda umjetnosti i književnosti te Ordena za zasluge 1. stupnja Obale Bjelokosti. Bila je članica Visokog vijeća zajednica francuskog govornog područja u razdoblju između 1997. i 2003. Dobitnica je nagrade Noma za 2005. i nagrade za knjigu godine 2007. za roman *La Mémoire Amputée*. Redovna je članica Akademije znanosti te kulture i umjetnosti Afrike i afričke dijaspore u Obali Bjelokosti.